

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.)**

**Προτάσεις για
Σχέδιο Προετοιμασίας και Αντιμετώπισης των
Συνεπειών της Πανδημίας Γρίπης Α(Η1Ν1)
για την επιχείρηση**

Αθήνα 2009

Το παρόν σχέδιο αναφέρεται σε όλες τις επιχειρήσεις εκτός των νοσοκομείων και των υπηρεσιών υγείας, που λόγω της ιδιαιτερότητάς τους πρέπει να διαθέτουν ειδικό Σχέδιο Προετοιμασίας για την Πανδημία Γρίπης.

Εισαγωγή

Ο νέος ιός A(H1N1), μεταδίδεται από άνθρωπο σε άνθρωπο και προκαλεί συνήθως ήπιας ή μέτριας βαρύτητας νόσο. Η μετάδοση μπορεί να γίνει άμεσα, μέσω σταγονιδίων, από ασθενή που φταρνίζεται ή βήχει και έμμεσα όταν σταγονίδια ασθενούς εγκαθίστανται στα χέρια του ή στην επιφάνεια διαφόρων αντικειμένων και από εκεί, μέσω της επαφής, σε άλλον άνθρωπο.

Τα συμπτώματα είναι παρόμοια με εκείνα της κοινής (εποχικής) γρίπης, δηλαδή αιφνίδια έναρξη πυρετού (πάνω από 38⁰C) και συμπτωματολογία από το αναπνευστικό σύστημα, όπως βήχας, καταρροή (συνάχι), πόνος στους μύες και τα οστά, πονόλαιμος και κεφαλαλγία (πονοκέφαλος). Επιπλέον συμπτώματα που μπορεί να εμφανιστούν είναι έμετοι, διάρροια και αίσθημα κόπωσης.

Έχει παραχθεί εμβόλιο για την προστασία των ανθρώπων από το νέο ιό. Στην Ελλάδα έχουν ήδη ξεκινήσει οι εμβολιασμοί. Το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.) παρέχει πληροφορίες στον ιστότοπό του (<http://www.keel.org.gr>) για τα εμβολιαστικά κέντρα και τον προγραμματισμό εμβολιασμών ομάδων του πληθυσμού.

Γιατί μια επιχείρηση χρειάζεται Σχέδιο Προετοιμασίας και Αντιμετώπισης των Συνεπειών της Πανδημίας Γρίπης;

- Η πανδημία γρίπης μπορεί να έχει οικονομικές και άλλες επιπτώσεις στις δραστηριότητες μιας επιχείρησης, ενώ αποτελεί σοβαρή απειλή για τη συνέχεια των δραστηριοτήτων της. Υψηλά επίπεδα απουσιασμού μπορεί να διαταράξουν την ομαλή λειτουργία της.
- Ιδιαίτερα οι μεσαίες και οι μικρές επιχειρήσεις θα μπορούσαν να καταστούν ευάλωτες στην πανδημία της γρίπης λόγω του μικρού αριθμού των εργαζομένων και της έλλειψης εναλλακτικών λύσεων.
- Επιχειρήσεις που παρέχουν ζωτικής σημασίας υπηρεσίες (π.χ. νοσοκομεία, επιχειρήσεις μεταφορών, τροφίμων, παροχής νερού, ενέργειας, τηλεπικοινωνίες, ταχυδρομείο, τράπεζες κ.ά.) επιβάλλεται να συνεχίζουν τη λειτουργία τους ακόμη και σε περίπτωση εξάπλωσης της ασθένειας.
- Η προστασία της υγείας των εργαζομένων αποτελεί υποχρέωση των εργοδοτών.

 Ποιος συντάσσει το Σχέδιο Προετοιμασίας και Αντιμετώπισης των Συνεπειών της Πανδημίας Γρίπης;

Η διοίκηση, σε συνεργασία με τον Ιατρό Εργασίας (ΙΕ) και τον Τεχνικό Ασφάλειας (ΤΑ). Υπάρχει διαβούλευση για το περιεχόμενο του σχεδίου με την Επιτροπή Υγείας & Ασφάλειας της Εργασίας ή, αν δεν υπάρχει τέτοια, με εκπροσώπους των εργαζομένων.

 Βασικά βήματα για την εφαρμογή Σχεδίου Προετοιμασίας και Αντιμετώπισης των Συνεπειών της Πανδημίας Γρίπης

Βήμα 1ο

Σύσταση ομάδας για την προετοιμασία και την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας γρίπης μέσα στην επιχείρηση:

- ορισμός συντονιστή της ομάδας
- καθορισμός αρμοδιοτήτων μέσα στην ομάδα.

Σε μια επιχείρηση μπορεί ήδη να λειτουργεί τμήμα διαχείρισης κινδύνων, για την αντιμετώπιση λειτουργικών κινδύνων (operational risks), που μπορεί να διευρυνθεί με τη συμμετοχή του ΤΑ και του ΙΕ.

Βήμα 2ο

Προώθηση μέτρων για τον περιορισμό της διασποράς της νόσου στην επιχείρηση:

- καταγραφή των ευπαθών ομάδων (έγκυες, εργαζόμενοι με χρόνια αναπνευστικά προβλήματα κ.ά.)
- καταγραφή των ομάδων υψηλού κινδύνου (αναγνώριση των θέσεων εργασίας που έχουν επαφή με το ευρύ κοινό, όπως πωλητές, εμπόριο, θέσεις εκπαίδευσης, βιβλιοθήκες, χώροι εργασίας με υψηλή πυκνότητα εργαζομένων κ.ά.)
- διάθεση πόρων για τη λήψη μέτρων υγιεινής και αυστηρή τήρησή τους (σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.)
- Οργανωτικά μέτρα
  - ✓ ανάπτυξη πρακτικών που ελαχιστοποιούν τη διαπροσωπική επαφή των εργαζομένων όπως, για παράδειγμα, χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email), διαδικτύου και τηλεδιασκέψεων

- ✓ σε περίπτωση επαφής, τήρηση κάποιας απόστασης (1-2 μέτρων) μεταξύ των εργαζομένων
- ✓ περιορισμός των επισκεπτών
- ✓ διευκόλυνση των εργαζομένων που έχουν συμπτώματα γρίπης να παραμείνουν στο σπίτι, αφού προηγουμένως διευκρινιστούν οι όροι και οι προϋποθέσεις του απουσιασμού (π.χ. οικονομική επιβάρυνση, διάρκεια απουσίας κ.ά.)
- ✓ διακοπή των μη σημαντικών ταξιδιών σε χώρες με ευρεία εξάπλωση της ασθένειας
- ✓ ανάπτυξη πολιτικής για τους εργαζόμενους στο εξωτερικό (π.χ. σε περίπτωση πολυεθνικών) σε χώρες με ευρεία εξάπλωση της ασθένειας

■ Τεχνικά μέτρα

Σε περίπτωση έξαρσης της ασθένειας, στη χώρα μας μπορούν να εφαρμοστούν τεχνικά μέτρα όπως:

- ✓ βελτίωση του κλιματισμού¹, (αύξηση του ρυθμού ανανέωσης του αέρα ανά ώρα στο χώρο με ταυτόχρονη αύξηση του ποσοστού του φρέσκου (εξωτερικού) αέρα που

---

¹ Οι ειδικοί δεν μπορούν να αποκλείσουν την πιθανότητα διάδοσης του ιού σε αποστάσεις μεγαλύτερες του 1 μέτρου μέσω αεροζόλ, σε κτήρια εξοπλισμένα με κλιματισμό ανακύκλωσης του αέρα (AFSSET, 2009).

αναμιγνύεται με τον ανακυκλωμένο, μπορεί να κριθούν απαραίτητα)

✓ συχνός αερισμός των χώρων με άνοιγμα των παραθύρων για ολιγόλεπτα διαστήματα

✓ εγκατάσταση φυσικών εμποδίων, όπως διαφανών πλαστικών σε θέσεις επαφής με κοινό ή παραθύρου (drive through window) για την εξυπηρέτηση πελατών

■ Μέτρα υγιεινής (όπως έχουν οριστεί από το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.). Είναι χρήσιμο να υπάρχουν αφίσες ή/και οδηγίες υπενθύμισης των μέτρων

■ Άλλες πρακτικές (όπως συχνή καθαριότητα, ιδιαίτερα των μεταλλικών επιφανειών, π.χ. χερουλίων)

■ Χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας (αφορά κυρίως σε εργαζόμενους που έρχονται σε επαφή με διαπιστωμένους ασθενείς ή ύποπτους για ασθένεια).

Το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. έχει αναπτύξει οδηγίες για εξοπλισμό ατομικής προστασίας για επαγγελματίες υγείας:

http://www.keel.org.gr/keelpno/2009/id993/guid_13.pdf

Εργαζόμενοι που έρχονται σε επαφή με νοσοκομεία (π.χ. για την προμήθεια υλικών) μπορεί να χρειαστεί να φορέσουν μάσκες FFP2 ή FFP3.

- Ιατρική παρακολούθηση των εργαζομένων από τον Ιατρό Εργασίας.

Το Κ.Ε.ΕΛ.Π.ΝΟ. και η Εθνική Επιτροπή Πανδημίας Γρίπης, συστήνουν ως πρωταρχικό μέτρο πρόληψης και αποφυγής της διασποράς του ιού, τον εμβολιασμό του πληθυσμού.

Βήμα 3ο

Ενημέρωση των εργαζομένων, των πελατών και άλλων εμπλεκομένων για το Σχέδιο Προετοιμασίας και Αντιμετώπισης των Συνεπειών της Πανδημίας Γρίπης της επιχείρησης.

Βήμα 4ο

Ανάπτυξη Σχεδίου Συνέχειας των Δραστηριοτήτων της επιχείρησης (βλέπε παρακάτω).

Ανάπτυξη Σχεδίου Συνέχειας των Δραστηριοτήτων της επιχείρησης (Business Continuity Plan)

Στόχος

Ο στόχος του Σχεδίου Συνέχειας είναι να περιορίσει τις επιπτώσεις από την πανδημία της γρίπης στην επιχείρηση και να διασφαλίσει την ομαλή λειτουργία της. Είναι μέρος του ευρύτερου Σχεδίου Προετοιμασίας και Αντιμετώπισης των Συνεπειών της Πανδημίας Γρίπης.

Μια επιχείρηση μπορεί να έχει ήδη αναπτύξει Σχέδιο Συνέχειας των Δραστηριοτήτων της για τη διαχείριση άλλων κρίσεων.

Βασικά βήματα

Βήμα 1ο Εκτίμηση της επίδρασης που μπορεί να έχει η πανδημία της γρίπης στην επιχείρηση, η οποία εξαρτάται από:

- το είδος της δραστηριότητάς της
- το μέγεθός της
- την εξάπλωση της νόσου στην περιοχή κ.ά.

Βήμα 2ο Συνεργασία με τον ΙΕ και τον ΤΑ για την ανάπτυξη του σχεδίου.

Βήμα 3ο Διαβούλευση για το περιεχόμενο του σχεδίου με την Επιτροπή Υγείας & Ασφάλειας της Εργασίας ή, αν δεν υπάρχει τέτοια, με εκπροσώπους των εργαζομένων.

Βήμα 4ο Ανάπτυξη Σχεδίου Συνέχειας των Δραστηριοτήτων της επιχείρησης:

■ επιλογή σεναρίων απουσιασμού όπου θα βασιστεί το Σχέδιο Συνέχειας της επιχείρησης:

✓ μέσο σενάριο απουσιασμού 25% ²

✓ ακραίο σενάριο απουσιασμού 40% στην κορύφωση (peak) της ασθένειας

✓ συνεκτίμηση στα σενάρια απουσιασμού της πιθανότητας διακοπής ορισμένων σχολείων με συνέπεια τον απουσιασμό γονέων εργαζομένων

✓ εκτίμηση της μέσης απουσίας των εργαζομένων σε περίπτωση ασθένειάς τους, σε συνεργασία με τον Ιατρό Εργασίας και βάσει των στοιχείων του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.

■ αναγνώριση των κρίσιμων τμημάτων και θέσεων εργασίας που για λόγους ασφαλείας ή επιχειρηματικής ανάγκης πρέπει να συνεχίσουν να λειτουργούν

---

² Τα ποσοστά απουσιασμού έχουν προκύψει από τις βιβλιογραφικές πηγές που μελετήθηκαν.

- καταγραφή των έργων (projects) που έχουν προτεραιότητα για την επιχείρηση και των απαιτούμενων μέσων για την υλοποίησή τους
- κατάρτιση λίστας προσωπικού ασφαλείας ανά τμήμα, ιδιαίτερα για τα κρίσιμα τμήματα
- εφαρμογή μέτρων έκτακτης εναλλακτικής οργάνωσης της εργασίας (π.χ. διερεύνηση εφαρμογής τηλεεργασίας)
- εγκατάσταση εναλλακτικών δικτύων επικοινωνίας με εργαζόμενους, προμηθευτές και πελάτες
- αναθεώρηση της εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου μετά τις αλλαγές στην οργάνωση εργασίας (διατηρείται το ίδιο επίπεδο ασφάλειας για όλους τους εργαζόμενους και την επιχείρηση;)

Βήμα 5ο Επαλήθευση του κατά πόσο είναι εφικτό και ρεαλιστικό το Σχέδιο Συνέχειας της επιχείρησης

Βήμα 6ο Παρακολούθηση του επιπέδου απουσιασμού στην επιχείρηση.

Βιβλιογραφία - Πηγές πληροφόρησης

Για την ανάπτυξη του παρόντος σχεδίου μελετήθηκαν αντίστοιχοι οδηγοί άλλων κρατών που αναπτύχθηκαν από ερευνητικά ινστιτούτα ή/και δημόσιους φορείς. Η παράθεση των πηγών πληροφόρησης δεν είναι εξαντλητική. Ορισμένες πηγές και σχετικά εγχειρίδια αφορούν συγκεκριμένα στη γρίπη A(H1/N1), ενώ άλλες αφορούν στη γρίπη των πτηνών αλλά οι οδηγίες τους και ιδιαίτερα όσον αφορά στα σχέδια προετοιμασίας της επιχείρησης έχουν εφαρμογή και στη γρίπη A(H1/N1).

■ Ελλάδα

✓ Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την αντιμετώπιση πανδημίας γρίπης, Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ), Οκτώβριος 2005³

http://www.keel.org.gr/keelpno/ethniko_sxedio_pandhmias.pdf

✓ Κατευθυντήριες οδηγίες για την πρόληψη και αντιμετώπιση της γρίπης από τον ιό H1N1 κατά την εγκυμοσύνη και λοχεία,

---

³ Αφορά σε σχέδιο που αναπτύχθηκε αρχικά για τη γρίπη των πτηνών.

Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ),
Αύγουστος 2009

http://www.keel.org.gr/keelpno/2009/id993/guid_14.pdf

✓ Πρόληψη της νέας γρίπης Α(H1N1) στους χώρους εργασίας
– υποχρεώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, Σώμα
Επιθεώρησης Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικής
Ασφάλισης

<http://www.ypakp.gr/uploads/docs/3495.pdf>

■ **Αγγλία**

✓ Pandemic Flu, Guidance for businesses, Risk Assessment in
the occupational setting, Department of Health and the Health
Protection in collaboration with the HSE, Department of
Business, Enterprise and Regulatory Reform and Cabinet
Office, 2009

http://www.dh.gov.uk/prod_consum_dh/groups/dh_digitalassets/documents/digitalasset/dh_097138.pdf

■ Γαλλία

✓ INRS: Ερωτήσεις & Απαντήσεις για την πανδημία γρίπης

[http://www.inrs.fr/INRS-PUB/inrs01.nsf/inrs01_catalog_view_view/26EE669EBFA809E4C12575E000468694/\\$FILE/print.html](http://www.inrs.fr/INRS-PUB/inrs01.nsf/inrs01_catalog_view_view/26EE669EBFA809E4C12575E000468694/$FILE/print.html)

✓ Plan de Continuité d'Activité des Entreprises (PCA) en pandémie grippale, Service d'Information du Gouvernement (SIG)⁴

<http://www.grippe-aviaire.gouv.fr/IMG/pdf/pca.pdf>

✓ AFSSET, Agence Française de Sécurité sanitaire de l'environnement et du travail

http://www.afsset.fr/upload/bibliotheque/753135922974590381738276311004/virus_grippe_ventilation_avis_afsset.pdf

---

⁴ Αφορά σχέδιο που αναπτύχθηκε αρχικά για τη γρίπη των πτηνών στη Γαλλία

■ HHA

✓ Planning for 2009 H1N1 Influenza, A preparedness Guide for Small Business, 2009, CDC, US Department of Homeland Security, Department of Health and Human Services, US Small Business Administration

<http://www.dphhs.mt.gov/influenza/documents/smallbiz.pdf>

✓ Preparing for the Flu (Including 2009 H1N1 Flu) A communication Toolkit for Businesses and Employers, CDC, US Department of Homeland Security, Department of Health and Human Services

http://www.cdc.gov/H1N1flu/business/toolkit/pdf/Business_Toolkit.pdf

✓ Guidance for Businesses and Employers To Plan and Respond to the 2009-2010 Influenza season, CDC, 2009

<http://www.flu.gov/professional/business/guidance.pdf>

✓ Guidance on Preparing Workplaces for an Influenza Pandemic, OSHA, 2007

http://www.osha.gov/Publications/influenza_pandemic.html

■ ΚΑΝΑΔΑΣ

✓ What Businesses need to know about Pandemic Flu Planning - Business Continuity Planning Guide for Influenza Pandemic, Business Development Bank of Canada, 2007

http://www.bdc.ca/NR/rdonlyres/ebwdmp5zoq6mmskghawpmniz6z bz3ha7443jsnbeyn7rmpnpr2n22ezw4yoqlvre2pq5a3hr7thy4l6dmjm5c4kangd/BDC_pandemic_guide.pdf

■ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

✓ Being prepared for an Influenza Pandemic, A Kit for small businesses, Australian government, 2006

http://www.innovation.gov.au/Pandemic_Business_Continuity/Documents/Booklet_BeingPreparedForAnInfluenzaPandemic_KitForSmallBusinesses20060628100343.pdf

✓ Avian influenza and business continuity management: An Australian Perspective, 2006

<http://www.heart-intl.net/HEART/100507/AvianInfluenza.pdf>

Διεθνείς οργανισμοί

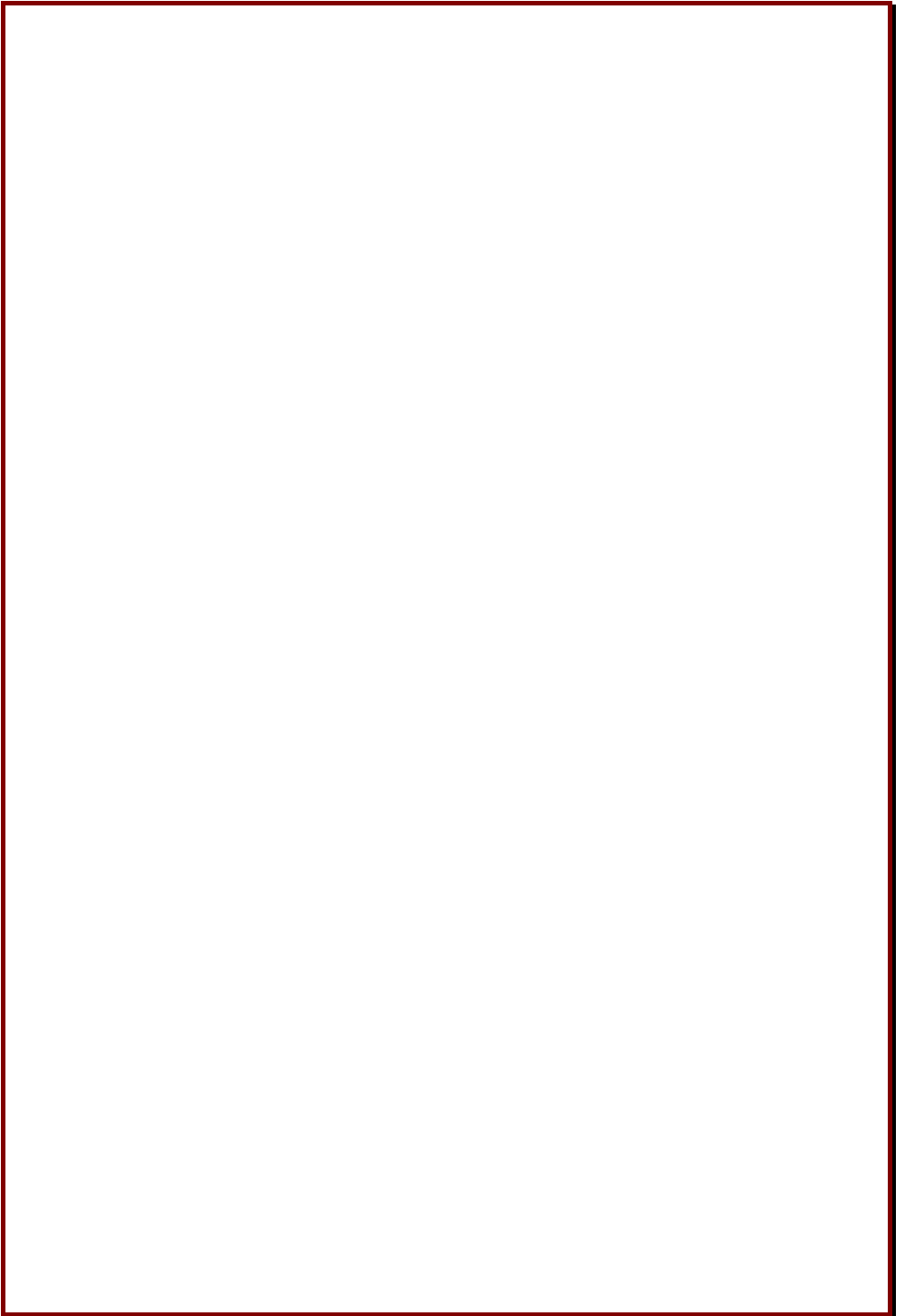
■ Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO)

✓ Protecting Your Employees and Business from Pandemic Human Influenza, Action manual for small and medium-sized enterprises, 2009

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_114983.pdf

■ Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (WHO)

✓ <http://www.who.int/csr/disease/swineflu/en/>

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Λιοσίων 143 και Θειρσίου 6

104 45 Αθήνα

Τηλ.: 210 8200100

Φαξ: 210 8200222, 210 8813270

Email: info@elinyae.gr

Internet: <http://www.elinyae.gr>